

Bútorterv - szoborállványok

Adattár - Rajz- és tervgyűjtemény

Leltári szám:	KRTF 231.2 
Alkotó:	Barta, Artúr (1875 - 1930 után) / tervező
Készítés ideje:	1908 - 1910 (feltehetően)
Készítés helye:	Budapest
Jelzés:	BARTA ARTHÚR/ műipari tervező / műasztalos, kárpitos, díszítő-mester / Budapest, IV., Váczi-utca 37. / Merkúr palota; BARTA ARTHÚR / MŰIPARI TERVEZŐ / KÁRPITOS / ÉS / DÍSZÍTŐ-MESTER
Anyag:	papír
Technika:	ceruza; kartonra ragasztva; lavírozott akvarell
Méretek:	magasság: 24 cm szélesség: 14 cm

Az itt bemutatott tervrajz a KRTF 232 és KRTF 235/1-2 ltsz. tervekkel együtt feltehetően árukináló katalógus lapja volt a terveken látható pecsétek feliratából és formátumából, valamint a kartonok felső szélén egyformán ütött, összefűzésre szolgáló lyukak láttán adódik ez a következtetés. A színes, látványosan festett bútorrajzok első pillantásra elegánsak, hosszabb szemlélődés után azonban előtűnnek a szerkezet bonyolultabb kötéseinek a rajzoló képzettségének hiányosságai. Így kézenfekvő a feltételezés: nem kész asztalosmunkák képéről van szó, hanem tervekről. Barta Artúr elsőként az Iparművészeti Társulat 1903. évi a karácsonyi kiállításán mutatta be munkáit, ahol egy női szalon historizáló bútoraival szerepelt (ld. itt, p. 18.). A szoborállványok néhány évvel későbbi tervein ugyanakkor már érződik a századforduló brit iparművészetének és a gödöllői törekvéseknek az ismerete. A geometrizáló szerkezet, az áttört díszítés, a mértéktartó ornamentika arról tanúskodik, hogy a rajzok készítője ismerte az egykorú iparművészet korszerű tendenciáit, s többek között Toroczkaí Wigand Ede szobortalapzatait, melyeket a Magyar Iparművészet 1901/6. száma közölt (ld. itt, p. 292.). Ez irányú tájékozottságát bizonyítja az Iparművészeti Múzeum Adattárában őrzött mintalap-gyűjteménye is (MLT 2315-2321, 2519, ill. 4424-5268), amely nagyrészt a századvég és századelő jellegzetes enteriőrjeit bemutató újságkivágatokból áll, főként angol és skót munkák illusztrációiból. Barta Artúr – hagyatékából ítélve – jelentős bútorasztalos volt az I. világháborút megelőzően és a két világháború között. Számos berendezési tárgyat gyártott magyar és külföldi minták alapján, de rajzai bizonyítják, hogy önálló terveket is készített. A szoborállványok a polgári otthonok gyakori bútorarabjai voltak. A legfontosabb, leglátványosabb műtárgyak kiemelt helyet kaphattak ezeken az állványokon. Barta Artúr terve a Gödöllői Művésztelep és Toroczkaí Wigand Ede bútorainak hatását tükrözi. Az ácsolt szerkezetű „deszka-bútorok” egyszerűek, mértani és hullámzó szélű kivágásokkal, feltehetően vésett- festett háromszögekkel, pontokkal, szívformákkal díszítettek. A rajz színezése szerint a bútorok felületét is visszafogottan színezték, kiemelve az anyag szépségét. A terveken a szerkesztés nem mindenütt meggyőző – kérdés, hogy a középső szoborállvány felső része hogyan illeszkedett volna a talpához. Ennek ellenére a rajz egésze –felső, gesztenyeleveles díszítésével, a vörös virágvázával, a fehér angyalalak vázlatával – a virágzó szecesszió szellemiségét árasztja. Barta elsősorban kivitelező volt, fennmaradt tervei alapján elkészült bútorokat nem ismerünk.

Irodalom

- Somogyi Zsolt: *A magyar szecesszió bútorművészete*. Corvina Kiadó, Budapest, 2009. - Nr. 85.
- Szerk.: Szilágyi András, Horányi Éva: *Szecesszió. A 20. század hajnala. (Az európai iparművészet korszakai.)*. Iparművészeti Múzeum, Budapest, 1996. - Nr. 9.250. (Lichner Magda)

